

Article Arrival : 02/01/2020
Related Date : 10/03/2020
Published : 10.03.2020

Doi Number <http://dx.doi.org/10.26449/sssj.2153>

Reference Koçođlu, E & Bulut, B. (2020). "Öğretmen Adaylarının Bazı Değişkenler Bakımından Medeniyet Kavramına İlişkin Algıları", International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN2587-1587) Vol:6, Issue: 58; pp:990-999.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAZI DEĞİŞKENLER BAKIMINDAN MEDENİYET KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARI¹

Teachers' Perceptions of the Concept of Civilization in Terms of Some Variables

Doç. Dr. Erol KOÇOĐLU

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4595-2892>

Büşra BULUT

İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3158-936X>

ÖZET

İnsanlığın başlangıcından bugüne bir değerlendirme biçimi olarak da kullanılan medeniyet kavramı yaşam tarzı veya standardını belirleyen ve değerlendirme sonuçlarını yansıtmaktadır. Bu kavramın öğretmen adaylarında oluşturduğu algının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmanın evrenini, İnönü ve Atatürk Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise İnönü ve Atatürk Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören lisans öğrencileri arasından "Basit Seçkisiz Örnekleme" yöntemi kullanılarak belirlenen 500 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya ilişkin bulguları elde etmek amacıyla "medeniyet kavramı algı ölçeği" kullanılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının medeniyet kavramına ilişkin algılarının yüksek ve birbirine benzer olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmada öğretmen adaylarının medeniyet kavramına ilişkin algıları arasında "cinsiyet" değişkenine göre "Kapsam" ve "Evrensel" boyutlarında bir farklılık belirlenirken; "Tarihsel" boyutunda istatistikî açıdan anlamlı farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının konuya ilişkin bakış açıları arasında farklılık bulunduğu "Kapsam" boyutunda anlamlı farklılık kadınların lehine iken "Evrensel" boyutunda anlamlı farklılık erkeklerin lehine olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrenim görülen sınıf ve bölüm değişkenleri açısından da anlamlı farklılığın olduğu boyutlar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, medeniyet, değerlendirme, algı

ABSTRACT

The concept of civilization, which has also been used as a form of assessment since the beginning of humanity, reflects the results of the assessment that determines the lifestyle or standard. The purpose of this research is to examine the perception of this concept in prospective teachers in terms of various variables. The universe of this research, in which screening model is used, is the students who are educated in İnönü and Atatürk Universities Education Faculties. The sample group consists of 500 students who are selected from the undergraduate students at the Education Faculties of İnönü and Atatürk Universities, using the "Simple random sampling" method. In order to obtain the findings related to the research, "civilization concept perception scale" was used. As a result of the research, it was determined that pre-service teachers' perceptions of the concept of civilization are high and similar. However, in the research, while a difference was determined between the perceptions of teacher candidates regarding the concept of civilization in terms of "gender" in terms of "Scope" and "Universal"; It was observed that there was no statistically significant difference in the "historical" dimension. In addition, there was a significant difference in the "Scope" dimension, in which there was a difference between the pre-service teachers' perspectives on the subject, and a significant difference in the "Universal" dimension was in favor of men. As a result of the research, the dimensions in which there are significant differences in terms of the class and department variables studied were determined.

Keywords: Prospective teacher, civilization, evaluation, perception

¹ Bu çalışma 09.08.2019 tarihinde Büşra Bulut tarafından hazırlanan "Medeniyet Kavramının Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Algıları Doğrultusunda Analizi" adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

1.GİRİŞ

Arapça bir kelime olan medeniyet, “medine” kelimesinden türeyip “Medine” kelimesi ise (m-d-n) kökünden türemiş olup bir yerde ikamet etmek, yerleşmek anlamlarına gelir (Kutluer, 1998; Bulut, 2019). Kelimenin etimolojik kökenine bakıldığında hem Batı hem İslam dünyasında şehirli ve görgülü olma durumu vardır. “*Batı dillerinde ‘medeniyet’i ifade eden ‘civilisation’ sözcüğü Fransızca civilis (vatandaşlık) ve cité (şehir), İngilizce civic (şehre ait) ve civit (nazik, kibar) kelimeleriyle akrabalık taşıyan city kelimesinden gelmekte ve kelime anlamı olarak edep-erkân, öğrenme, zariflenme gibi özellikleri içermektedir*” (Yılmaz, Palancı, Ünal, Gök, Balki ve Kurt, 2016). “Medeniyet’ kelimesi, bir medine’de yani kentte oturanların hayat düzeylerini ve yaşama biçimlerini anlatan bir sözcüktür. Göçebe demek olan bedevilerin yaşayışlarına bedeviyet, kırsal kesimde yaşayanlarınkine hazariyet ve kent hayatına da, yukarıda da belirttiğimiz gibi ‘medeniyet’ deniliyordu” (Koç, 2011; Bulut, 2019).

Medeniyet kavramının etimolojik tahlilinde görüldüğü üzere, medeniyet doğrudan şehirle ilişkilendirilmektedir. Doğu ve Batı kültüründe medeniyetin etimolojisi konusunda anlayış ortaklığı vardır. Her iki kültür de medeniyetin kavramsal kökenlerini şehirlere dayandırmaktadır (Nef, 1971’den akt. Bulut, 2019). Bu kültürlere göre medeniyet şehirlerin sunduğu yaşam tarzı ve olanaklarla ilişkilidir. Yapılan bu değerlendirmelerden hareketle, Medine kelimesi, Arapça’ da bir yerleşim biriminin ve içinde mukim olanların sosyal, siyasi, hukuki, ekonomik organizasyonunun bütün boyutlarını içine alacak biçimde şehir, şehirleşme, şehirlilik, şehir hayatı anlamlarını taşımaktadır. Medeni terimi ise sosyal ve siyasal olma niteliğini ifade ettiği söylenebilir (Şulul, 2011).

Medeniyet kavramını kendisiyle ilişkili olan kültür ve kimlik gibi kavramları gibi tanımlamak zordur. Bununla beraber, bir milletin maddî, manevî varlığına ait üstün değerlerden, fikir ve sanat hayatındaki çalışmalardan, ilim, teknik, sanayi, ticaret vb. alanlardaki gelişmelerden yararlanarak ulaştığı refah, rahatlık ve güvenlik içindeki hayat tarzı, yaşama biçimi şeklinde genel bir tanım yapma çalışmanın ilerleyişi açısından faydalı olacaktır. Bu tanım üzerinden hareket edilirse medeni olma durumunun bir ötekisi olduğu fikrine ulaşılabilir. Medeniyet kavramı bir anlamda toplumun kendisiyle bir yüzleşmesi, çatışması ve yanlış olan yönlerini törpülemesi olarak görülebilir (Koçak, 2016; Bulut, 2019).

Yukarıda verilen tanımlamalar ve açıklamalardan da anlaşıldığı gibi kapsam boyutu oldukça geniş olan bu kavramın kullanılma şekli ortama, kültüre, yaşam tarzına, alınan eğitime vb. gibi değişkenlere göre şekillenmektedir. Bu şekillenmenin farklılığı, bu kavramın öğretmen adaylarında nasıl bir algı ortaya çıkarabileceğine ilişkin bir çalışma konusunun belirlenip çalışmanın gerçekleştirilmesi için bu araştırma yapılmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmanın yöntemi dört alt başlık altında incelenmiştir. Bu alt başlıklar aşağıda detaylı olarak verilir ve açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada “betimsel tarama modeli” kullanılmıştır. Bu model, bir örneklemdaki bireylerin verilerinin bir ve birden fazla değişkene göre nasıl dağılım gösterdiğini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Tarama modeli kullanılan araştırmalarda evrenin tamamından veri toplamak yerine, evrenin belirli bir bölümünden yani belirli bir örneklemden veri toplanabilmektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012: 177).

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Yapılan bilimsel çalışmalarda ulaşılan sonuçların yapılacak olan çalışmalara öncülük etmesi o çalışmanın niteliğini ortaya koyan önemli bir ipucudur. Bu ipuçları sayesinde ulaşılan sonuçlar herhangi bir alanla ilgili bütüncül bilgiye ulaşmayı sağlar (Karasar, 2016).

Araştırma sonuçlarının yorumlandığı topluluk olarak tanımlanan kavrama evren denir. (Büyüköztürk vd., 2012). Bu doğrultuda yapılan araştırmanın evrenini, İnönü ve Atatürk Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinde üç bilim dalında (Okul Öncesi, Sosyal Bilgiler, Sınıf Öğretmenliği) öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Evrenin içinde yer alıp üzerinde araştırma yapıp evrene genellenen gruba ise örneklem denir (Büyüköztürk, 2017). Araştırma örneklemini İnönü ve Atatürk Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinde üç bilim dalında (Okul Öncesi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği) öğrenim gören öğrenciler arasından “Basit Seçkisiz Örnekleme” yöntemi kullanılarak belirlenen 500 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencileri cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf ve bölüm değişkenlerine ilişkin açıklayıcı bilgiler aşağıda Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.3’te gösterilmiştir.

Tablo 2.1. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyetlerine İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	N	%
Erkek	244	48,8
Kadın	256	51,2
Toplam	500	100

Araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerinin cinsiyetlerine ilişkin bilgilerin yer aldığı Tablo 3.1’deki veriler incelendiğinde araştırmaya katılım gösteren eğitim fakültesi öğrencilerinin %48,8’ini erkek (n=244), %51,2’sinin ise kadın (n=256) öğrencilerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Kadın eğitim fakültesi öğrencilerinin erkek eğitim fakültesi öğrencilerinden az bir farkla fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 2.2. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Sınıflara İlişkin Bilgiler

Sınıf	N	%
1	36	7,2
2	73	14,6
3	178	35,6
4	213	42,6
Toplam	500	100

Araştırmaya katılım gösterenlerin eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf değişkenine ilişkin verileri incelendiğinde öğrencilerin %7,2’sinin 1. sınıf (n=36), %14,6’sının 2.sınıf (n=73), %35,6’sının 3.sınıf (n=178), %42,6’sının ise 4.sınıfta (n=213) öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 2.3. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme İlişkin Bilgiler

Bölüm	N	%
Sosyal Bilgiler	192	38,4
Sınıf Öğretmenliği	153	30,6
Okul Öncesi	155	31,0
Toplam	500	100

Araştırmaya katılım gösteren eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine ilişkin verileri incelendiğinde öğrencilerin %38,4’ünün sosyal bilgiler öğretmenliği (n=192), %30,6’sının sınıf öğretmenliği (n=153), %31’inin ise okul öncesi öğretmenliği (n=155) bölümünde öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır. Araştırmaya en fazla katılımın sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerden tarafından olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2.4. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Üniversiteye İlişkin Bilgiler

Öğrenim Görülen Üniversite	N	%
Atatürk Üniversitesi	250	50
İnönü Üniversitesi	250	50
Toplam	500	100

Araştırmaya katılım gösteren eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri üniversite değişkenine ilişkin verileri incelendiğinde öğrencilerin %50’sinin Atatürk Üniversitesi geriye kalan %50’sinin ise İnönü Üniversitesi’nde öğrenim gördükleri belirlenmiştir.

2.3. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması için araştırmacı tarafından İnönü ve Atatürk Üniversiteleri Eğitim Fakülteleri öğrencilerine 555 adet veri toplama aracı (Medeniyet Kavramı Algı Ölçeği) dağıtılmıştır. Dağıtılan veri toplama araçlarından 511’i geri dönmüş olup 11’i araştırma için kullanılmaya değer bulunmamıştır. Geriye kalan 500 öğrenciden toplanan veriler ile araştırmanın analizleri yapılmıştır (Bulut, 2019).

2.3.1. Medeniyet Kavramı Algı Ölçeği

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algılarını belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen “Medeniyet Kavramı Algı Ölçeği” 37 maddeden oluşmaktadır. Ölçek “Kapsam”,

“Tarihsel” ve “Evrensel” olmak üzere 3 boyuttan ibarettir. Ölçeğe yönelik belirlenen boyutlar ve boyutlara ilişkin Cronbach α değerleri Tablo 2.5’te yer almaktadır.

Tablo 2.5. Medeniyet Kavramı Algı Ölçeği Güvenirlik Katsayıları

Boyutlar	Cronbach α
Kapsam	,87
Tarihsel	,91
Evrensel	,88
GENEL	,93

Yapılan araştırmada, “Medeniyet Kavramı Algı Ölçeği” nin güvenilirliğinin belirlenmesinde Cronbach α değeri kullanılmıştır. Çalışmada Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı “ $\alpha=0,93$ ” olduğu belirlenmiştir. Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı 0,80-1,00 aralığında olmasından dolayı araştırmada kullanılan Medeniyet Kavramı Algı ölçeğinin oldukça güvenilir olduğunun kanıtıdır (Kalaycı, 2010).

Araştırmada veri toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen “Medeniyet Kavramı Algı” ölçeğinin faktör analizine uygunluğunu tespit etmek için yapılan analizler neticesinde geliştirilen ölçeğin maddelerinin faktör yüklerinin 0,30’un üzerinde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca faktör analizi neticesinde KMO değeri 0,934 ve Bartlett testine ilişkin χ^2 değeri 3080,575 ($p = 0,00$) olduğu saptanmıştır. Faktör analizi neticesinde elde edilen bu veriler, araştırma değişkenleri arasında iyi seviyede ilişki ($KMO \geq 0,7$) olduğunun kanıtıdır (Can, 2016). Ölçekte yer alan Kapsam, Tarihsel ve Evrensel adlı faktörlerin açıkladığı toplam varyans % 54,62 olarak belirlenmiştir.

“Medeniyet Kavramı Algı” ölçeği maddelerinin normal dağılıp dağılmadığını incelemek için, ölçeklerin faktör puanları ve toplam puanlarının çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanmış, normal Q-Q pilot grafiği ile kutu çizgi grafikleri incelenmiştir. Buna göre ölçeğin faktör ve ölçek toplam puanlarının çarpıklık ve basıklık değerleri ile standart hataları hesaplanmıştır (Bulut, 2019).

Ölçeğin normallik testi için yapılan analizler sonucunda Skewness (Çarpıklık) değeri -0,553 Kurtosis (Basıklık) değeri 0,036 olduğu tespit edilmiştir. Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerleri $\pm 1,5$ aralığında olduğundan Medeniyet Kavramı Algı ölçeğinin maddelerinin normal dağıldığının kanıtıdır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Başka bir kaynaktan ise ölçek toplam puanlarının çarpıklık ve basıklık katsayısı değerlerinin -1 ile +1 arasında olması ve elde edilen değerlerin standart hatalara bölünmesi ile elde edilen değerlerin 1,96’dan düşük olması ölçek puanlarının normal dağılım sergilediğinin başka bir kanıtıdır (Büyüköztürk, 2017). Ayrıca, normal Q-Q pilot grafikleri ile kutu çizgi grafikleri de incelenmiş ve verilerin normal dağılım sergilediği görülmüştür. Veriler normal dağılım sergilediği için analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Küçük gruplarla çalışmalar yapan araştırmacıların, grup sayılarının 30’un veya 15’in altında olmasına rağmen topladıkları verilerin dağılımlarının uygun olması durumunda parametrik istatistikleri kullandıkları görülmektedir (Köklü, Büyüköztürk ve Bökeoğlu Çokluk, 2007).

Ölçek, “(1) Hiç Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum ve (5) Tamamen Katılıyorum” şeklinde olmak üzere beşli likert tipi ölçek biçimine uygun olarak tasarlanmıştır (Bulut, 2019).

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla kullanılan “Medeniyet Kavramı Algı Ölçeği” ölçme aracının İnönü ve Atatürk Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören 500 lisans öğrencisinin verdiği cevaplar SPSS 25. Paket programına işlenmiştir. Veriler SPSS 25.0 programına işlendikten sonra kayıp veri olup olmadığı kontrol edilmiş ve uç değer tespiti yapılmıştır. Kayıp veri olmadığı görüldükten sonra uç değer tespiti için her iki ölçeğe ilişkin faktör ve ölçek toplam puanlarının z- puanları hesaplanmıştır. Ölçeklerin faktör ve toplam puanlarına ilişkin hesaplanan z-puanları -3 ile +3 aralığında bulunmuştur. Ayrıca uç değer tespiti için histogramlar ve kutu-çizgi grafiklerinden de yararlanılmıştır. Histogramlar ve kutu-çizgi grafikleri de incelendiğinde uç değer olmadığı görülmüştür.

Araştırmada toplanan verilerin analizinde aşağıda belirtilen araştırmanın alt problemleri göz önünde bulundurularak şu veri analiz yöntemleri tercih edilmiştir:

- ✓ Araştırmanın “Eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” ikinci alt problemi için “Bağımsız Örneklem t-Testi” kullanılmıştır.

- ✓ Araştırmanın “Eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları öğrenim görülen sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” üçüncü alt problemi için “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi neticesinde gruplar arasındaki anlamlı farklılığı bulmak için LSD testi kullanılmıştır.
- ✓ Araştırmanın “Eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” üçüncü alt problemi için “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi neticesinde gruplar arasındaki anlamlı farklılığı bulmak için LSD testi kullanılmıştır.
- ✓ Araştırmanın “Eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları öğrenim görülen üniversite değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” üçüncü alt problemi için “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi neticesinde gruplar arasındaki anlamlı farklılığı bulmak için LSD testi kullanılmıştır.

Medeniyet Kavramı Algı Ölçeği'nin maddelerine verilen cevapların değerlendirilmesinde Tablo 2.6'da yer alan aralıklar kullanılmıştır. Aralıkların eşit olduğu varsayılmış, ölçek maddelerine verilen cevapların aritmetik ortalamaları için puan aralığı 0,80 olarak belirlenmiştir (Puan Aralığı = (En Yüksek Değer-En düşük Değer)/5 = (5-1)/5 = 4/5 = 0,80).

Tablo 2.6. Medeniyet Kavramı Algı Ölçeği Aritmetik Ortalama Değerlendirme Aralığı

Düzyey	Aralık	Seçenek
1	1,00 - 1,79	Hiç Katılmıyorum
2	1,80 - 2,59	Katılmıyorum
3	2,60 - 3,39	Kararsızım
4	3,40 - 4,19	Katılıyorum
5	4,20-5,00	Tamamen Katılıyorum

2.4.1. Bağımsız Örneklem t-Testi

Gerçekleştirilen araştırmada cinsiyet değişkenine göre katılımcıların görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını tespit için “Bağımsız Örneklem t-Testi” kullanılmıştır.

Yapılan çalışmada bağımsız örneklem t-testi yolu ile elde edilen bulguların güvenilir olması için bazı ön koşullara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu koşullar: “Ortalamalar karşılaştırılarak verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine”, “t-Testi’ ne dâhil edilecek grupların varyanslarının eşit olmasına” ve “Her bir verinin diğer veriden bağımsız olduğu” koşuluna uyup uymadıklarına bakılmıştır (Can, 2016). Sayılan koşulları yerine getirdiği tespit edilen cinsiyet değişkeni için “Bağımsız Örneklem t- Testi” kullanılmıştır.

2.4.2. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Yapılan araştırmada “öğrenim görülen sınıf ve bölüm” değişkenlerine ilişkin olarak eğitim fakültesi öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. Yapılan analizde eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algılarının “ANOVA (F) değeri, ortalamaları, standart sapmaları ve anlamlılık değerleri (p)” hesaplanmıştır. ANOVA testi ikiden fazla bağımsız gruba ilişkin ortalamaların en az iki kişi arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlediği için kullanılmıştır (Can, 2016). ANOVA sonucunda anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “post-hoc (çoklu) karşılaştırmalar” testlerine bakılmıştır. Bu testler arasında “LSD” testi kullanılmıştır.

3.BULGULAR

Bu bölümde veri aracı ve verilerin çözümlenmesi ile elde edilen bulgular bağımsız değişkenlere göre tablolar halinde gösterilmiştir.

3.1. Cinsiyet Değişkeni

Araştırmanın “Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Medeniyet Kavramına İlişkin Algıların Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	p
Kapsam	Erkek	244	3,37	,523	-2,695	,00
	Kadın	256	3,49	,509		
Tarihsel	Erkek	244	3,27	,500	-1,498	,13
	Kadın	256	3,33	,438		
Evrensel	Erkek	244	3,25	,433	1,926	,04
	Kadın	256	3,18	,363		
GENEL	Erkek	244	3,29	,352	-1,343	,18
	Kadın	256	3,33	,316		

Tablo 3.1'deki bağımsız örneklem t-Testi verileri incelendiğinde, eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları arasında “cinsiyet” değişkenine göre “Kapsam” ve “Evrensel” boyutlarında istatistikî açıdan anlamlı farklılık tespit edilirken ($p < ,05$); “Tarihsel” boyutunda istatistikî açıdan anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > ,05$). Cinsiyet değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin algıları arasında anlamlı farklılığın tespit edildiği “Kapsam” ($\bar{X}_{kadın} = 3,49 > \bar{X}_{erkek} = 3,37$) boyutunda anlamlı farklılık kadınların lehine iken ölçeğin “Evrensel” ($\bar{X}_{erkek} = 3,25 > \bar{X}_{kadın} = 3,18$) boyutunda anlamlı farklılık erkeklerin lehine olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3.1'de anlamlı farklılığın çıkmadığı “Tarihsel” boyutuna ilişkin ortalamalar cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde; kadın Eğitim Fakültesi öğrencilerin medeniyet kavramına ilişkin algılarının erkek Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre daha yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir ($\bar{X}_{kadın} = 3,23 > \bar{X}_{erkek} = 3,27$).

Araştırmaya katılım gösteren eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramı algı ölçeğine ilişkin verdikleri cevapların cinsiyet değişkeni açısından genel ortalaması incelendiğinde, kadın Eğitim Fakültesi öğrencilerin medeniyet kavramına ilişkin algılarının erkek Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre daha yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir ($\bar{X}_{kadın} = 3,33 > \bar{X}_{erkek} = 3,29$).

3.2.Sınıf Değişkeni

Araştırmanın “Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları öğrenim görülen sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Medeniyet Kavramına İlişkin Algıların Öğrenim Görülen Sınıf Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Kareler Ort.	F	p
Kapsam	1. Sınıf	3,56	Gruplar Arası	2,618	,873	3,277	,02
	2. Sınıf	3,47	Gruplar İçi	132,084	,266		
	3. Sınıf	3,34	Toplam	134,702			
	4. Sınıf	3,47					
	Toplam	3,43					
Tarihsel	1. Sınıf	3,25	Gruplar Arası	,839	,280	1,264	,28
	2. Sınıf	3,36	Gruplar İçi	109,675	,221		
	3. Sınıf	3,26	Toplam	110,513			
	4. Sınıf	3,33					
	Toplam	3,30					
Evrensel	1. Sınıf	3,21	Gruplar Arası	1,474	,491	3,105	,02
	2. Sınıf	3,15	Gruplar İçi	78,476	,158		
	3. Sınıf	3,16	Toplam	79,950			
	4. Sınıf	3,27					
	Toplam	3,21					
GENEL	1. Sınıf	3,34	Gruplar Arası	1,087	,362	3,282	,02
	2. Sınıf	3,33	Gruplar İçi	54,741	,110		
	3. Sınıf	3,25	Toplam	55,827			
	4. Sınıf	3,36					
	Toplam	3,31					

Tablo 3.2'deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin “öğrenim görülen sınıf” değişkenine göre “Kapsam” ve “Evrensel” boyutlarında istatistikî açıdan anlamlı farklılığın gösterdiği ($p<,05$); “Tarihsel” boyutunda ise istatistikî açıdan eğitim fakültesi öğrencilerin algıları arasında anlamlı farklılığın olmadığı ($p>,05$) belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada öğrenim görülen sınıf değişkeni açısından Eğitim Fakültesi öğrencilerinin algıları ölçek puanlarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık gösterdiği ($p<,05$) belirlenmiştir.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin “Kapsam” boyutunda anlamlı farklılık birinci ve üçüncü sınıfta eğitim gören öğrenciler arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı boyutta üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında farklılık çıkmıştır.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin ikinci boyutu olan “Evrensel” boyutunda anlamlı farklılık ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı boyutta üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılık çıkmıştır.

Araştırmada öğrenim görülen sınıf değişkeni açısından Eğitim Fakültesi öğrencilerinin algıları ölçek puanlarının genel ortalaması açısından bulunan anlamlı farklılığın üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu belirlenmiştir.

3.3.Bölüm Değişkeni

Araştırmanın “Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.3. Medeniyet Kavramına İlişkin Algıların Öğrenim Görülen Bölüm Değişkenine Göre Analizi

	Bölüm	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Kareler Ort.	F	p
Kapsam	Sosyal Bilgiler	3,52	Gruplar Arası	3,086	1,543	5,826	,00
	Sınıf Öğretmenliği	3,34	Gruplar İçi	131,616	,265		
	Okul Öncesi Öğretmenliği	3,41	Toplam	134,702			1-2
	Toplam	3,43					
Tarihsel	Sosyal Bilgiler	3,38	Gruplar Arası	1,791	,896	4,094	,01
	Sınıf Öğretmenliği	3,25	Gruplar İçi	108,722	,219		
	Okul Öncesi Öğretmenliği	3,25	Toplam	110,513			1-2
	Toplam	3,30					
Evrensel	Sosyal Bilgiler	3,22	Gruplar Arası	1,077	,539	3,394	,03
	Sınıf Öğretmenliği	3,26	Gruplar İçi	78,872	,159		
	Okul Öncesi Öğretmenliği	3,15	Toplam	79,950			2-3
	Toplam	3,21					
GENEL	Sosyal Bilgiler	3,37	Gruplar Arası	1,141	,570	5,184	,00
	Sınıf Öğretmenliği	3,28	Gruplar İçi	54,686	,110		
	Okul Öncesi Öğretmenliği	3,27	Toplam	55,827			1-2
	Toplam	3,31					

Tablo 3.3'deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin “öğrenim görülen bölüm” değişkenine göre algıları arasında istatistikî açıdan anlamlı farklılığın ölçeğin bütün boyutlarda olduğu belirlenmiştir ($p<,05$). Başka bir ifade ile araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümün farklı olması medeniyet kavramına ilişkin algılarında bir değişikliğe neden olmuştur.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin “Kapsam” boyutunda anlamlı farklılık Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı boyutta Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında çıkmıştır.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin ikinci boyutu olan “Tarihsel” boyutunda anlamlı farklılık Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı boyutta Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören

öğrenciler ile Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında çıkmıştır.

Anlamli farklılığın çıktığı ölçeğin ikinci boyutu olan “Evrensel” boyutunda anlamli farklılık Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında çıkmıştır.

Araştırmada öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından Eğitim Fakültesi öğrencilerinin algıları ölçek puanlarının genel ortalaması açısından bulunan anlamli farklılığın Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında çıkmıştır. Ayrıca anlamli farklılığın Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu da saptanmıştır.

3.4. Üniversite Değişkeni

Araştırmanın “Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları öğrenim görülen üniversite değişkenine göre anlamli farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.4. Medeniyet Kavramına İlişkin Algıların Öğrenim Görülen Üniversite Değişkenine Göre Analizi

Boyutlar	Üniversite	N	\bar{X}	S	t	p
Kapsam	Atatürk	250	3,55	,495	5,319	,00
	İnönü	250	3,31	,515		
Tarihsel	Atatürk	250	3,38	,412	3,739	,00
	İnönü	250	3,22	,511		
Evrensel	Atatürk	250	3,15	,377	-3,599	,00
	İnönü	250	3,27	,412		
GENEL	Atatürk	250	3,36	,315	3,079	,00
	İnönü	250	3,27	,346		

Tablo 3.4’deki bağımsız örneklem t-Testi verileri incelendiğinde, eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları arasında “öğrenim görülen üniversite” değişkenine göre ölçeğin tüm boyutlarında istatistikî açıdan anlamli farklılık olduğu belirlenmiştir ($p < ,05$). Anlamli farklılığın olduğu ölçek puanlarının genel ortalaması, “Kapsam” ve “Tarihsel” boyutlarında anlamli farklılık Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencilerinin lehine iken (Kapsam: $\bar{X}_{Atatürk} = 3,55 > \bar{X}_{Inönü} = 3,31$; Tarihsel: $\bar{X}_{Atatürk} = 3,38 > \bar{X}_{Inönü} = 3,22$; Genel: $\bar{X}_{Atatürk} = 3,36 > \bar{X}_{Inönü} = 3,27$); “Evrensel” boyutunda anlamli farklılık İnönü Üniversitesinde öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencilerinin lehine ($\bar{X}_{Inönü} = 3,27 > \bar{X}_{Atatürk} = 3,15$) olduğu belirlenmiştir.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmanın ana temasını oluşturan medeniyet kavramının şekillenmesinde dinler her ne kadar aslan payını sahiplenmiş olsalar da bu kavrama dayalı medeniyetlerin kurulmuş oldukları alanların coğrafi ve iklimsel yapıları önemli oranda medeniyet çeşitliliğine sebep olarak tarih sahnesinde yerlerini almışlardır. Tarihi olaylara sahne olan her medeniyetin kendine yurt edindiği bir coğrafi mekân vardır. Yine medeniyetlerin yayılıp genişlemesinde ve dağılıp yok olmasında en büyük etken devrin doğal şartlarıdır (Akurgal, 1998). İfade edilen bu sözlerden medeniyet kavramının coğrafyayla ilişkisi açıklandığından yapılmış olan çalışmanın farklı coğrafyalardan yaşayan adaylardan elde edilen verilerle yapılması dikkat çekici sonuçların ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir.

Yapılan araştırmada elde edilen önemli sonuçlardan biri, araştırmada Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramı algı ölçeğine verdikleri cevaplar ölçeğin “Kapsam” boyutunda “Katılıyorum”; “Tarihsel” boyutunda “Katılıyorum” ve “Evrensel” boyutunda “Katılıyorum” düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada ölçek puanlarına ilişkin genel ortalamanın “Katılıyorum” düzeyinde olduğu da belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algılarının yüksek olduğu ve birbirine benzer olduğu söylenebilir. Bu durumun oluşmasında örneklem grubunda yer alan öğrencilerin benzer şartlarda eğitim fakültelerine yerleşmeleri ve benzer eğitim süreçlerinden geçmelerinin etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca araştırmada, eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları arasında “cinsiyet” değişkenine göre “Kapsam” ve “Evrensel” boyutlarında anlamli farklılık tespit edilirken; “Tarihsel” boyutunda istatistikî açıdan farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin algıları arasında anlamli farklılığın tespit edildiği “Kapsam” boyutunda anlamli farklılık kadınların lehine iken “Evrensel”

boyutunda anlamlı farklılık erkeklerin lehine olduğu belirlenmiştir. Araştırmada anlamlı farklılığın çıkmadığı “Tarihsel” boyutuna ilişkin ortalamalar cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde; kadın öğrencilerin medeniyet kavramına ilişkin algılarının erkeklere göre daha yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılım gösteren eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramı algı ölçeğine ilişkin verdikleri cevapların cinsiyet değişkeni açısından genel ortalaması incelendiğinde, kadın öğrencilerin medeniyet kavramına ilişkin algılarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada üzerinde durulan bir diğer değişken sınıftır. Araştırmada öğrenim görülen sınıf değişkenine göre “Kapsam” boyutunda Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları arasında anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Anlamlı farklılığın birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında ve aynı boyutta üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu saptanmıştır. Araştırmada öğrenim görülen sınıf değişkenine göre “Evrensel” boyutunda Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları arasında anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Anlamlı farklılığın “Evrensel” boyutunda anlamlı farklılık ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca aynı boyutta üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılığın olduğu araştırma sonucunda belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları öğrenim görülen sınıf değişkeni açısından ölçek puanlarının genel ortalamasına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bulunan anlamlı farklılığın üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu değişkene göre önemli olan diğer bir nokta, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenim görülen sınıf değişkenine göre ölçeğin “Tarihsel” boyutunda algıları arasında anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Yani öğrencilerin bu boyutta görüşlerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Araştırmada veri elde edilen bir diğer değişken öğrenim görülen bölümdür. Bu değişken açısından anlamlı farklılığın çıktığı tüm boyutlarda ortalamalar incelendiğinde dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin ortalamasının yüksek çıktığı görülmektedir. Bu durum neticesinde öğrencilerin eğitim gördükleri süre arttıkça medeniyet kavramına ilişkin algılarının da yükseldiği söylenebilir. Başka bir ifade ile öğrenim görülen süre arttıkça medeniyet kavramına ilişkin algının da paralel olarak arttığı söylenebilir. Araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin “öğrenim görülen bölüm” değişkenine göre algıları arasında istatistikî açıdan anlamlı farklılığın ölçeğin bütün boyutlarda olduğu belirlenmiştir. Başka bir ifade ile araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümün farklı olması medeniyet kavramına ilişkin algılarında bir değişikliğe neden olmuştur. Araştırmada öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin “Kapsam” boyutunda Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılığın çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca aynı boyutta Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin “Tarihsel” boyutunda Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılığın çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca aynı boyutta Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılık çıktığı belirlenmiştir. Araştırmada öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin “Evrensel” boyutunda Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılığın çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından anlamlı farklılığın çıktığı ölçek puanlarının genel ortalamasında Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılığın çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ölçek puanlarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılığın Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu da saptanmıştır. Ayrıca, araştırmada öğrenim görülen bölüm açısından anlamlı farklılığın çıktığı boyutlarda Sosyal Bilgiler ile ilişkili gruplarda ortalamalar incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin medeniyet kavramına ilişkin algıları diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin algılarından anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

Araştırma verilerinin elde edildiği son değişken üniversite değişkenidir. Araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin medeniyet kavramına ilişkin algıları arasında “öğrenim görülen üniversite” değişkenine göre ölçeğin tüm boyutlarında istatistikî açıdan anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın ölçek puanlarının genel ortalaması, “Kapsam” ve “Tarihsel” boyutlarında Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencilerinin lehine iken, ölçeğin “Evrensel” boyutunda anlamlı farklılık İnönü Üniversitesinde öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencilerin lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın öğrenim görülen üniversite değişkeni açısından eğitim fakültesi öğrencilerinin algılarında farklılığa neden olduğu söylenebilir. Araştırmada elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda;

- ✓ Araştırmada öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğrencilerin medeniyet kavramına ilişkin algılarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin medeniyet kavramına ilişkin algıları anlamlı oranda sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerden farklılaşmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenliği dışında öğrenim gören öğrencilerin medeniyet kavramına ilişkin farkındalıklarını arttırmak için üniversiteler özelinde farkındalık seminerleri düzenlenerek öğrencilerin medeniyet kavramına ilişkin tutumlarında, bilgilerinde, algılarında artış yaşanması sağlanabilir.
- ✓ Medeniyet kavramının daha derinlemesine incelenebilmesi için araştırma yöntemlerinde çeşitliliğe gidilerek farklı örneklem grupları üzerinde nitel ve nicel çalışmalar birlikte yürütülerek karma desen araştırmaları yapılabilir.
- ✓ Araştırmanın sonuçları devlet üniversitelerinde öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencileri ile sınırlıdır. Bundan dolayı araştırma sonuçlarındaki sınırlılığı aşmak için; vakıf üniversitelerinde öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencileri de araştırmaya dâhil edilerek çalışmanın kapsamı genişletilebilir, şeklinde öneriler sunulabilir.

KAYNAKÇA

Bulut, B.(2019). Medeniyet kavramının eğitim fakültesi öğrencilerinin algıları doğrultusunda analizi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı istatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Can, A. (2016). SPSS İle bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi (4.Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Kalaycı, Ş. (2010). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (9.Baskı), Ankara: Asil Yayıncılık.

Karasar, N. (2016). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.

Koç, N. (2011). Kültür ve medeniyet kavramları etrafındaki tartışmalar ve Atatürk’ün düşünceleri. Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi.

Koçak, A. (2016). Sezai Karakoç’un fikrî yazılarında doğu ve batı medeniyeti tasavvuru. Rumeli’de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 5(2), 24-28.

Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. ve Bökeoğlu, Ç. Ö. (2007). Sosyal bilimler için istatistik. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Kutluer, İ. (1998). Medeniyet. Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, 28, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Nef, J. U. (1971). Sanayileşmenin kültür temelleri. Çev. Erol Güngör, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Şulul, K. (2011). İbn Haldun’a göre şehir hayatı. İstanbul: İnsan Yayınları.

Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics (6.edition). ABD: Pearson Education.

Yılmaz, E. D., Palancı, M., Ünal, Ö., Gök, C., Balki, M. ve Kurt, S. (2016). Medeniyet ve kültür kavramlarına insan doğasının somato-psiko-spirüüelliği üzerinden yeni bir bakış. Çocuk ve Medeniyet Dergisi, 12 (4), 12-20.

